

SOCIO-EMOTIONELE ONTWIKKELING

**INSTRUMENT VOOR EEN ANALYSE VAN DE
BEGINSITUATIE**

**SECUNDAIR ONDERWIJS
(1STE GRAAD)**

INHOUDSOPGAVE

Aanwijzingen voor de gebruiker	3
Waar staan we en waar willen we naartoe i.v.m. het thema Socio-emotionele ontwikkeling (SEO)?	4

LEERLINGNIVEAU

Doel 1: het aantal leerlingen met een positief zelfbeeld en sociale competentie verhogen	5
--	---

LEERKRACHTNIVEAU

Doel 2: een omgangsstijl ontwikkelen die getuigt van sensitiviteit en inlevingsvermogen	7
Doel 3: een klasklimaat creëren waarin open communicatie en expressie bevorderd worden	9
Doel 4: het welbevinden en de sociale competentie van de leerlingen opvolgen	12
Doel 5: gericht werken aan de socio-emotionele competentie van de leerlingen via aangepaste inhouden, materialen en activiteiten	14
Doel 6: op een planmatige wijze hulp bieden bij problemen op sociaal-emotioneel gebied (diagnose en interventie), indien nodig in samenwerking met collega's of externen (clb, ...).	18
Doel 7: ouders actief betrekken bij de probleemanalyse en de ondersteuning van de leerling	20

SCHOOLNIVEAU

Doel 8: betrekken van het hele schoolteam bij de permanente cyclus van doelbepaling, planning en bijsturing op basis van evaluatiegegevens.	22
Doel 9: actief ondersteunen door de schoolleiding.	24
Doel 10: systematisch en regelmatig gebruik maken van interne communicatiekanalen en overlegstructuren.	27
Doel 11: samenwerken met externen, inclusief ouders	29
Doel 12: voeren van een professionaliseringsbeleid	31

Aanwijzingen voor de gebruiker

Doelgroep

Het screeningsinstrument is bestemd om leerkrachten en schoolteams van de eerste graad secundair onderwijs - bij voorkeur met ondersteuning van een begeleider - een scherper zicht te helpen krijgen op hun praktijk. Daarbij wordt gefocust op het thema Socio-emotionele ontwikkeling (SEO) uit het geïntegreerde ondersteuningsaanbod Gelijke Onderwijskansenbeleid (GOK).

Invulwijze

Dit instrument voor een specifieke analyse van de beginsituatie voor het thema Socio-emotionele ontwikkeling be vraagt de mate waarin je de doelen gerealiseerd hebt.

We leggen je telkens vragen voor waarin per doelstelling concrete praktijk-handelingen beschreven worden zoals:

Item 2: conflicten tussen leerlingen benutten om er op een constructieve manier mee te leren omgaan.	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

en waarbij men volgende 5-puntenschaal hanteert:

☐ 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
☐ 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
☐ 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
☐ 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
☐ 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer |
|--|

Balans

Aan het einde van elke doelstelling geven we een tabel waarin je de scores samenbrengt. Dat is dan het vertrekpunt om voor elke reeks vragen een **balans** op te maken.

Je krijgt een zicht op de mate waarin de aangegeven actiepunten gerealiseerd zijn in de eigen praktijk.

Elke rubriek eindigt met een moment van reflectie: wat **besluit** je over het beeld dat je voor de eigen praktijk en opvattingen hebt samengesteld? En: welke initiatieven of **werkpunten** kan je uit die reflectie distilleren?

Praktisch

Het invullen van de schalen neemt zo'n **vijftig minuten** in beslag. Men kan de onderdelen (doelstellingenniveaus) ook los van elkaar gebruiken (moment en volgorde zijn dus willekeurig).

Uitwisseling

Deze vragenlijst individueel invullen kan voor de eigen praktijk al één en ander opleveren. Maar eigenlijk krijgt het instrument pas zijn volle impact als men de eigen analyses met die van collega's kan confronteren. Van die uitwisseling en discussie op **schoolniveau** kan men verwachten dat ze aanleiding geeft tot een (nog) doelgerichtere aanpak en het gevoel dat men als school wel degelijk een verschil kan maken.

Waar staan we en waar willen we naartoe i.v.m. het thema Socio-emotionele ontwikkeling (SEO)?

Doelgroep

In het thema 'Socio-emotionele ontwikkeling' wordt gefocust op het 'zorggebied' sociale competenties en sociaal-emotionele problemen.

Net als bij Preventie & Remediëring zijn de inspanningen er op de eerste plaats op gericht om zorgvuldig op te volgen hoe leerlingen het in de klas- en schoolcontext maken. Vanuit die informatie doet men ingrepen die de ontwikkelingskansen van elke leerling moeten vergroten. Als garantie voor de kwaliteit van het proces heeft men bij de aanpak voortdurend oog voor het welbevinden van elke leerling en de sfeer in de klasgroep.

Dit houdt meteen in dat de energie niet exclusief gericht is op 'specifieke interventies'. Men is minstens zoveel bezig met het verleggen van grenzen in de algemene aanpak zodat beter op individuele noden kan ingespeeld worden, leerlingen actiever kunnen participeren en problemen worden voorkomen. Bij dat alles waakt men erover individuele leerlingen of subgroepen niet van de anderen te isoleren, maar integendeel de diversiteit te benutten door kansen te scheppen voor leren van en aan elkaar.

Werken aan Socio-emotionele ontwikkeling vereist ten slotte dat men ook de ouders en externe deskundigen van bij de aanvang actief betreft. Dit wil zeggen dat ze de beginsituatie - de noden en de mogelijkheden – mee in kaart brengen.

Doelstellingen op niveau van de LEERLINGEN

DOEL 1

HET AANTAL LEERLINGEN MET EEN POSITIEF ZELFBEELD EN SOCIALE COMPETENTIE VERHOGEN

Voor meer leerlingen is het welbevinden, het positieve zelfbeeld en de sociale competentie aantoonbaar toegenomen. Dit moet blijken uit een regelmatige screening van de klasgroep door de leerkracht(en) én een regelmatige peiling bij leerlingen. Bijzondere aandacht gaat naar die leerlingen die zich niet (meer) thuis voelen op school of in de groep en daardoor geïsoleerd raken en dreigen af te haken. Deze groep van risicoleerlingen moet ondermeer door een ondersteunende leerkrachtstijl en een waaier aan initiatieven aantoonbaar kleiner worden.

Het welbevinden van leerlingen is zichtbaar in de mate waarin ze zelfvertrouwen uitstralen, plezier beleven aan wat ze doen en zichzelf kunnen zijn.

Item 1: bij hoeveel leerlingen in je klas(groep) is het welbevinden op school en in de klas (middelmatig tot laag)?

Middelmatig welbevinden: leerlingen voelen zich meestal niet optimaal; momenten van zich goed voelen en genieten zijn weinig intens en voorbijgaand van aard
.....

Laag welbevinden: leerlingen voelen zich niet of slechts af en toe in hun sas; ze lopen er ongelukkig bij en hebben een laag zelfwaardegevoel
.....

Item 2: hoeveel leerlingen in je klas(groep) geven zelf aan dat hun welbevinden op school en in de klas middelmatig tot laag is?

Middelmatig welbevinden: leerlingen voelen zich meestal niet optimaal; momenten van zich goed voelen en genieten zijn weinig intens en voorbijgaand van aard
.....

Laag welbevinden: leerlingen voelen zich niet of slechts af en toe in hun sas; ze lopen er ongelukkig bij en hebben een laag zelfwaardegevoel
.....

Item 3: welke conclusies kan je hieruit trekken met betrekking tot de kwaliteit van de (les)aanpak?

Heb je aanwijzingen dat bepaalde aspecten van invloed zijn op het welbevinden, het positieve zelfbeeld en de sociale competentie van deze leerlingen?

Item 4: welke initiatieven overweeg je om het welbevinden, het positieve zelfbeeld en de sociale competentie van deze leerlingen te verhogen?

CONCLUSIES DOELSTELLING 1

VERHOGEN VAN HET AANTAL LEERLINGEN MET POSITIEF ZELFBEELD EN SOCIALE COMPETENTIE

1. In welke mate heb ik een goed beeld van het welbevinden, het zelfbeeld en de sociale competentie van de leerlingen uit de klasgroep? [Vaststellingen]
2. In welke mate heb ik aandacht voor leerlingen die zich niet (meer) thuis voelen in de klas en/of op school? [Vaststellingen]
In welke mate hebben we als school hier aandacht voor? [Vaststellingen]
3. Zijn de geleverde inspanningen door mezelf om het welbevinden van leerlingen aanwijsbaar te verhogen **eerder sterk of zwak** te noemen?
Zijn de geleverde inspanningen door de school om het welbevinden van leerlingen aanwijsbaar te verhogen **eerder sterk of zwak** te noemen?
Nog een hele weg af te leggen? Al goed op weg? Vooral nog verfijnen?

Ik	School

4. Welke acties wil ik nemen om een beter zicht te krijgen op het welbevinden, het zelfbeeld en de sociale competentie van leerlingen én effectief het welbevinden van leerlingen, in het bijzonder de zorgenleerlingen, te verhogen? [Werkpunten]
Welke acties wil de school nemen om een beter zicht te krijgen op het welbevinden, het zelfbeeld en de sociale competentie én effectief het welbevinden van leerlingen, in het bijzonder de zorgenleerlingen, te verhogen? [Werkpunten]
Verbeteren van wat ik/we al doe(n)? Deskundigheid vergroten? Nieuwe en veelbelovende initiatieven verkennen?....

Ik	School

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 2

EEN ONGANGSSTIJL ONTWIKKELEN DIE GETUIGT VAN SENSITIVITEIT EN INLEVINGS-VERMOGEN

U staat open voor de beleving van leerlingen. U slaagt erin om zich in leerlingen te verplaatsen, hun basisbehoeften te (h)erkennen en zoveel als mogelijk aan hun basisbehoeften tegemoet te komen.

In welke mate is er in uw praktijk werk gemaakt van een omgangsstijl die meer kansen biedt voor leerlingen om zich goed te voelen, een positief zelfbeeld te ontwikkelen en hun sociale competentie te verhogen?

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: oog hebben voor de beleving van elke leerling, in het bijzonder de meest kwetsbaren, door zich te verplaatsen in hun situatie en stil te staan bij de betekenis die het voor hen heeft.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 2: door de eigen houding en omgangsstijl een klimaat scheppen waarin leerlingen zich gerespecteerd en begrepen voelen. Dit houdt in:

- empathie / inlevingsvermogen: oog voor gevoelens en belevingswereld van jongeren;
- onvoorwaardelijke aanvaarding van elke leerling;
- echtheid;
- respect en gelijkwaardigheid; jongeren ernstig nemen.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 3: de basisbehoeften van elke leerling (h)erkennen, er aandacht voor hebben en zoveel als mogelijk aan hun emotionele noden tegemoet komen. Dit houdt in:

- lichamelijke behoeften (ook rust en ontspanning);
- affectie/geborgenheid;
- aandacht/erkenning; het gevoel de moeite waard te zijn en erbij te horen;
- veiligheid; duidelijkheid omtrent wat van hen verwacht wordt en wat te gebeuren staat;
- bevestiging voor hun prestaties, voor hoe ze met anderen omgaan en voor wie ze zijn; waken over succes- of faalervaringen van de jongeren.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 4: door de eigen houding en doorheen activiteiten kansen benutten om bij leerlingen de basisattitude van verbondenheid te ontwikkelen. Leerlingen inspireren tot respectvolle omgang met elkaar (niemand uitsluiten, sfeer van concurrentie vermijden, pestprobleem aanpakken, ...) en met materialen (materiaal in de klas, de toiletten, de aanplantingen,...) op basis van een gevoel van 'verbondenheid'.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 2

ONTWIKKELEN VAN OMGANGSSTIJL DIE GETUIGT VAN SENSITIVITEIT EN INLEVINGSVERMOGEN

Scores

Dit waren de scores op de items:

	ik begin er niet aan	nog te verkennen	wil ik aan beginnen	doe ik maar kan beter	doe ik al ruimschoots
Oog hebben voor de beleving					
Houding en omgangsstijl die respect uitdrukken					
Emotionele basisbehoeften (h)erkennen					
Basisattitude van verbondenheid voorleven					

Conclusies

1. Hoe ver sta ik met het ontwikkelen van een omgangsstijl die getuigt van gevoeligheid voor de beleving van leerlingen en inlevingsvermogen? [Vaststellingen]
 Hoe ver staat de school met het ontwikkelen van een ervaringsgerichte omgangsstijl? [Vaststellingen]
Nog een hele weg af te leggen? Al goed op weg? Vooral nog verfijnen?]

Ik	School

2. Wat wil ik m.b.t. tot ontwikkelen van een ervaringsgerichte omgangsstijl nog ondernemen? [Werkpunten]
 Welke actie(s) moet(en) op schoolniveau ondernomen worden om een meer ervaringsgerichte omgangsstijl te ontwikkelen? [Werkpunten]
Verbeteren van wat ik/we al doe(n)? Deskundigheid vergroten? Nieuwe en veelbelovende initiatieven verkennen?...

Ik	School

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 3

EEN KLASKLIMAAT CREËREN WAARIN OPEN COMMUNICATIE EN EXPRESSIE BEVORDERD WORDEN

U neemt zichtbaar initiatieven om een positief klasklimaat te scheppen door de wijze van omgaan met de leerlingen, het benutten van kansen voor sfeervolle momenten, het bevorderen van open communicatie, het werken met projecten waarin de belevingswereld aan bod komt, ...

In welke mate is er in uw praktijk werk gemaakt van een aanpak die meer kansen biedt voor leerlingen om zich goed te voelen, een positief zelfbeeld te ontwikkelen en hun sociale competentie te verhogen?

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: het tot stand komen van een veilig en aangenaam klasklimaat niet aan het toeval overlaten, maar door gerichte ingrepen bevorderen:	1	2	3	4	5
■ het benutten van kansen voor sfeervolle momenten;	☐	☐	☐	☐	☐
■ het bevorderen van open communicatie;	☐	☐	☐	☐	☐
■ het werken met projecten waarin de belevingswereld aan bod komt;	☐	☐	☐	☐	☐
■	☐	☐	☐	☐	☐

Item 2: door het aanbod van mogelijkheden tot vrije expressie (beeldend, talig, beweging ...) leerlingen aanzetten om hun beleving, emoties en verlangens tot uitdrukking te brengen. Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ oog hebben voor de binnenkant van de leerling, voor zijn rugzakje;	☐	☐	☐	☐	☐
■ ruimte maken vooraf, tijdens of na het lesgebeuren voor de eigen beleving van leerlingen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ ...	☐	☐	☐	☐	☐

Item 3: door het aanbod van mogelijkheden tot samenwerking en coöperatief leren leerlingen aanzetten om hun beleving en emoties tot uitdrukking te brengen en zich in te leven in de (belevings)wereld van de ander. Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ organiseren van klastagen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ werken met de axenroos van Leary of Cuvelier;	☐	☐	☐	☐	☐
■ hanteren van peerevaluatie;	☐	☐	☐	☐	☐
■ gebruiken van de CLIM-rollen.	☐	☐	☐	☐	☐

Item 4: leerlingen stimuleren om van elkaar te leren en belangenconflicten met elkaar op te lossen. Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ leerlingen nemen rol op als groene leerlingen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ het uitbouwen van de rol van klasverantwoordelijke;	☐	☐	☐	☐	☐
■ peter/meterschap voor en door leerlingen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ activiteiten opzetten die de verbondenheid met elkaar ondersteunen.	☐	☐	☐	☐	☐

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 5: mogelijkheden tot open communicatie en overleg met en onder leerlingen maximaal benutten. Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ plannings-, reflectie- en terugblikgesprekken houden waarbij zowel op de inhoud als op het proces gecommuniceerd wordt;	☐	☐	☐	☐	☐
■ inspraak en participatie van leerlingen aanmoedigen via werking van klasvergaderingen en schoolparlement. Betrokkenheid van leerlingen bij het permanente streven naar kwaliteitsverbetering van de school als organisatie ernstig nemen door hen van bij het begin als volwaardige partners mee te nemen in dit proces van schoolevaluatie en –ontwikkeling.	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 3

CREËREN VAN EEN KLASKLIMAAT WAARIN OPEN COMMUNICATIE EN EXPRESSIE BEVORDERD WORDEN

Scores

Dit waren de scores op de items:

	ik begin er niet aan	nog te verkennen	wil ik aan beginnen	doe ik maar kan beter	doe ik al ruimschoots
Werken aan een goed klimaat					
Mogelijkheid bieden tot vrije expressie					
Samenwerken en coöperatief leren ondersteunen					
Samen leren en samen belangenconflicten oplossen					
Meer ruimte scheppen voor initiatief en participatie					

Conclusies

1. Hoe ver sta ik in het realiseren van open communicatie met en onder leerlingen? [Vaststellingen]
 Hoe ver staat de school met het realiseren van open communicatie met en onder leerlingen? [Vaststellingen]
Hoe tevreden kan ik zijn? Wat is het meest gerealiseerd? Welke punten zijn nog weinig uitgebouwd?...

Ik	School

2. Wat wil ik met betrekking tot het optimaliseren van de communicatie met en onder leerlingen ondernemen? [Werkpunten]
 Welke actie(s) moet(en) op schoolniveau ondernomen worden om de communicatie met en onder leerlingen te optimaliseren? [Werkpunten]
Verbeteren van wat ik/we al doe(n)? Deskundigheid vergroten? Nieuwe en veelbelovende initiatieven verkennen?...

Ik	School

DOEL 4

HET WELBEVINDEN EN DE SOCIALE COMPETENTIE VAN DE LEERLINGEN OPVOLGEN

Wil men problemen op het vlak van de socio-emotionele ontwikkeling voorkomen of wegwerken, dan is het van belang dat men een gedifferentieerd beeld heeft van de klasgroep zodat men tijdig zicht heeft op leerlingen die het niet goed maken in de klas. Dat veronderstelt een 'systeem' om elk van de leerlingen van nabij te volgen en aan die informatie ook acties te verbinden.

In welke mate zijn volgende mogelijkheden in uw praktijk uitgebouwd?

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: door gebruik te maken van observaties en gesprekken zich een beeld vormen van welke leerlingen het emotioneel moeilijk hebben en/of de nodige sociale competentie missen. Wat men dagelijks ziet wordt meegenomen; men gebruikt zijn intuïtie bij het maken van een beeld en verkrijgt daardoor meer diepgang.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

vb. Door middel van een vragenlijst bevrage ik de leerlingen systematisch over de manier waarop ze het klas- en schoolgebeuren ervaren.

Item 2: bij het opvolgen van leerlingen nagaan of leerlingen zich in de klasgroep en schoolcontext voldoende thuis voelen (welbevinden).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

vb. In oktober maken we een screening om na te gaan welke leerlingen zich niet goed voelen in de groep (welbevinden) en vullen die screening aan met een sociogram. Ik peil ook bij de leerlingen naar het klasklimaat.

Item 3: bij het verzamelen van gegevens – in elk geval voor leerlingen die aanleiding geven tot bezorgdheid – betreft men de ouders.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

vb. Na de leerlingenbespreking (klassenraad) van oktober worden de ouders van de zorgleerlingen uitgenodigd om ze snel en efficiënt te kunnen informeren. De leerkracht waakt erover dat het een open en constructief gesprek wordt waarbij hij/zij ook luistert naar wat de ouders in te brengen hebben.

Item 4: de gegevens die men verzamelt via observaties, gesprekken en eventueel ook tests, ook echt gebruiken om conclusies te trekken en interventies te plannen. Met de gegevens die men verzamelt DOET men ook iets (ze leiden naar acties).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 5: zich niet beperken tot eenmalige registraties maar de ingrepen op het niveau van de algemene aanpak (zie doelstellingen 3, 4 en 5) en specifieke interventies (zie doelstelling 6)) ook op hun effecten evalueren (terugkoppeling)

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 4

OPVOLGEN VAN WELBEVINDEN EN SOCIALE COMPETENTIE

Uitgangspunt

Werk maken van de socio-emotionele ontwikkeling van leerlingen begint met het zich vormen van een zo scherp mogelijk beeld van elke leerling. Uit de items kan men afleiden dat het daarbij van belang is dat men systematisch tewerk gaat, dat men welbevinden als indicator voor het goed lopen van het proces meeneemt en dat ook de ouders bij het verzamelen van gegevens betrokken worden. Verder munt een optimale praktijk uit doordat de verzamelde gegevens effectief als basis worden benut voor het plannen van interventies. Ten slotte blijkt doelgerichtheid uit het feit dat men zich ook afvraagt wat de genomen initiatieven hebben opgeleverd.

Scores

Dit waren de scores op de items:

	ik begin er niet aan	nog te verkennen	wil ik aan beginnen	doe ik maar kan beter	doe ik al ruimschoots
Gebruik maken van verschillende infobronnen					
In kaart brengen van welbevinden in klas en school					
Betrekken van de ouders bij gegevensverzameling					
Analyseren én gebruiken van verzamelde gegevens					
Opvolgen van effect van interventies					

Conclusies

1. Hoe ver sta ik met het systematisch in kaart brengen van mijn leerlingen? [Vaststellingen]
 Hoe ver staat de school met het systematisch in kaart brengen van de leerlingen? [Vaststellingen]
Nog een hele weg af te leggen? Al goed op weg? Vooral nog verfijnen?]

Ik	School

2. Wat wil ik m.b.t. tot het hanteren van een evaluatie- en volgsysteem nog ondernemen? [Werkpunten]
 Welke actie(s) moet(en) op schoolniveau ondernomen worden om een beter en breder zicht te krijgen op de ontwikkeling en het functioneren van alle leerlingen? [Werkpunten]
Verbeteren van wat ik al doe? Mij inwerken in bepaalde systemen? Competenties i.v.m. observatie verdiepen?...

Ik	School

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 5

GERICHT WERKEN AAN DE SOCIO-EMOTIONELE COMPETENTIE VAN DE LEERLINGEN VIA AANGEPASTE INHOUDEN, MATERIALEN EN ACTIVITEITEN

Na screenings en observaties lijkt het vanzelfsprekend direct tot remediëring van individuele leerlingen over te gaan.

Men moet zich echter tegelijk afvragen of bepaalde tekorten en problemen niet door een verandering in de algemene aanpak kunnen verholpen of voorkomen worden.

In welke mate is er in uw praktijk werk gemaakt van een aanpak die meer kansen biedt voor leerlingen om zich goed te voelen en zich maximaal te ontplooiën?

U neemt zichtbaar initiatieven om socio-emotionele thema's (situaties en gebeurtenissen die zich aandienen) met leerlingen te exploreren. U stimuleert en leert leerlingen om conflicten met elkaar op te lossen.

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: gericht werken aan de sociale competentie van leerlingen via aangepaste inhouden, materialen en activiteiten in verband met:

	1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐	☐

- gevoelens;
- relatiewijzen;
- interacties en groepsfunctioneren;
- plaats in de groep;
- ...

Item 2: organiseren van groepsactiviteiten waarbij de aandacht gaat naar groepsvorming, relatievorming en sociale competentie (te denken valt aan startdagen, relatiedagen, maar ook sociale activiteiten eerste graad, edgl.).

	1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Item 3: zichtbaar initiatieven nemen om leerlingen te stimuleren en te leren om conflicten met elkaar op te lossen.

	1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Item 4: leerlingen tijdens en na leeractiviteiten stimuleren om stil te staan bij het eigen functioneren en dat van de groep via zelf- en peerevaluatie. Hierbij gebruik maken van

- kijkwijzers;
- revisiewijzers;
- voortgangsgesprekken;
- sociogram;
-

	1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Item 5: situaties en gebeurtenissen die zich aandienen als vertrekpunt nemen voor verdere exploratie en het ontwikkelen van sociale vaardigheden; socio-emotionele thema's laten aansluiten bij de leefwereld en interesses van de leerlingen en ze steeds zo werkelijkheidsnabij mogelijk uitbouwen.

	1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐	☐

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

- Item 6:** zichtbaar initiatieven nemen om leerlingen te stimuleren om respectvol om te gaan met elkaar als middel om pesten en uitsluiting tegen te gaan:
	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐
- activiteiten opzetten die de verbondenheid met elkaar ondersteunen of versterken;
 - aanmoedigen van samenspel en samenwerking (vrije momenten);
 - systematisch gebruik maken van kring- en evaluatiegesprekken om het groepsgebeuren te evalueren en te bespreken;
 - empathieverhogende activiteiten invoeren (preventie/remediëring)
 - invoeren van peerbemiddelaars, ... als extra mogelijkheid om probleemsituaties te helpen voorkomen of in een heel pril stadium in de kiem te smoren;
 - expliciteren welke verwachtingen de school stelt ten aanzien van het sociaal functioneren van leerlingen (leefregel of samenlevingscode, klassengesprekken, aanbod van vormingsactiviteiten, ...);
 - opnemen van 'groene leerkrachten' in het zorgbeleid van de school.

- Item 7:** Jongeren aanspreken op hun groeikracht en verantwoordelijkheid met veel respect voor de plaats waar ze nu staan.
	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 5

GERICHT WERKEN AAN SOCIO-EMOTIONELE COMPETENTIE

Uitgangspunt

Bij de aanpak van de socio-emotionele ontwikkeling denkt men eerder spontaan aan 'individuele specifieke ingrepen'. Wie echter echt werk wil maken van de ondersteuning van de socio-emotionele ontwikkeling ontsnapt niet aan de opdracht om ingrepen te doen die met de basisaanpak te maken hebben. Die ingrepen moeten het mogelijk maken ruimte te scheppen om individuele remediërende activiteiten in te bouwen, maar hebben vooral een preventieve functie. Ze zorgen ervoor dat het ontwikkelingsproces met minder haperingen verloopt, dat leerlingen zich thuis voelen in de klas, meer gemotiveerd aan het werk zijn, meer van zichzelf geven en op ingrijpende wijze ontwikkelen.

Scores

Dit waren de scores op de items:

	we beginnen er niet aan	nog te verkennen	willen we aan beginnen	doe ik maar kan beter	doen we al ruimschoots
Gericht werken aan sociale competentie					
Groeps- en relatievorming, sociale competentie					
Conflicten zelf leren oplossen					
Stilstaan bij eigen en groepsfunctioneren					
Werkelijkheidsnabije thema's oppikken					
Respectvolle omgang met elkaar					
Respect voor de groeikracht					

Conclusies

1. Hoe ver sta ik in het realiseren van een optimale leeromgeving voor leerlingen? [Vaststellingen]
 Hoe ver staat de school in het realiseren van een optimale leeromgeving voor leerlingen? [Vaststellingen]
Hoe tevreden kan ik zijn? Wat is het meest gerealiseerd? Welke punten zijn nog weinig uitgebouwd?...

Ik	School

2. Wat wil ik met betrekking tot het optimaliseren van de aanpak ondernemen? [Werkpunten]
 Welke actie(s) moet(en) op schoolniveau ondernomen worden om gericht te werken aan socio-emotionele competentie? [Werkpunten]
Verbeteren van wat ik/we al doe(n)? Deskundigheid vergroten? Nieuwe en veelbelovende initiatieven verkennen?...

Ik	School

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 6

OP EEN PLANMATIGE WIJZE HULP BIJ PROBLEMEN OP SOCIAAL-EMOTIONEEL GEBIED (DIAGNOSE EN INTERVENTIE), INDIEN NODIG IN SAMENWERKING MET COLLEGA'S OF EXTERNEN (CLB, ...)

Een goede basisaanpak laat al veel verscheidenheid toe in activiteiten van leerlingen. Maar voor sommige leerlingen zijn nog meer specifieke ingrepen nodig om hun sociale en emotionele ontwikkeling te ondersteunen of socio-emotionele problemen aan te pakken.

U slaagt erin om zich een precies beeld te vormen van wat er aan de hand is – eventueel in overleg met derden – zonder de hele leerling en de dieperliggende belevingskernen uit het oog te verliezen. De remediërende interventies beogen meer dan louter corrigerend optreden of het oppervlakkig aanleren van beperkte deelvaardigheden.

Welke van de onderstaande inhoud en strategieën komen in uw praktijk aan de orde?

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: voor individuele leerlingen of een specifieke groep leerlingen materialen en activiteiten (boeken, verhalen, expressievormen ...) aanbieden die aansluiten bij hun emotionele problematiek en ze helpen moeilijke ervaringen te verwerken.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 2: bewust individuele gesprekken benutten als mogelijkheid om leerlingen te helpen beter in voeling te komen met hun gevoelens en klaarder te zien in hun relaties.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

vb. Omdat ze vertrouwd zijn met de axenroos kan ik sommige leerlingen meer bewust maken van het patroon waarin ze geregeld verzeild geraken; onder ogen zien dat je je vaak als 'schildpad' of als 'havik' gedraagt, helpt om te verstaan hoe anderen reageren.

Item 3: de groep actief benutten als kracht om leerlingen die het emotioneel moeilijk hebben te helpen meer geïntegreerd te geraken.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 4: met de betrokken leerkrachten (tijdens klassenraad en/of leerlingbespreking) duidelijke afspraken maken over de beslissing tot remediërende interventies (op basis van een heldere vraag en diagnose), de doelen en opzet van de remediëring en de opvolging (werkafspraken en effecten). De afspraken, diagnose en aanpak vastleggen in een werkverslag/dossier. Het persoonlijkheidsplan wordt gebruikt als instrument.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 5: de zorgvraag van individuele leerlingen is voor het schoolteam aanleiding om – in nauw overleg met CLB – te onderzoeken of de nodige expertise en draagkracht in het team aanwezig is en welke ondersteuning er desgevallend nodig is. De school kan duidelijk aangeven wanneer haar draagkracht overschreden is en externe ondersteuning (m.i.v. doorverwijzing) noodzakelijk is.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 6

OP PLANMATIGE WIJZE HULP BIEDEN BIJ PROBLEMEN

Een goede systematische opvolging van leerlingen mondt onvermijdelijk uit in het plannen en uitvoeren van interventies die specifiek op individuele leerlingen of kleine groepen leerlingen zijn gericht. Het is een pluspunt als die tussenkomsten voldoende ruim zijn ingebed.

Scores

Dit waren mijn scores op de vijf items:

	ik begin er niet aan	nog te verkennen	wil ik aan beginnen	doe ik maar kan beter	doe ik al ruimschoots
Door aanbod van materialen en activiteiten tegemoetkomen aan problematiek					
Bewust individuele gesprekken benutten					
De groep actief als kracht benutten					
Duidelijke afspraken en planmatige aanpak					
Zorgbrede aanpak op schoolniveau					

Conclusies

- Hoe ver sta ik met het differentiërend tussenkomen voor leerlingen die op socio-emotionele vlak uit de boot vallen? [Vaststellingen]
 Hoe ver staat de school in het differentiërend tussenkomen voor deze leerlingen? [Vaststellingen]
Hoe tevreden kan ik zijn? Wat is het meest gerealiseerd? Welke punten zijn nog weinig uitgebouwd?...

Ik	School

- Wat wil ik met betrekking tot het differentiërend tussenkomen voor zorgenleerlingen socio-emotionele vlak ondernemen? [Werkpunten]
 Welke actie(s) moet(en) op schoolniveau ondernomen worden om differentiërend tussen te komen voor zorgenleerlingen op het socio-emotioneel vlak? [Werkpunten]
Verbeteren van wat ik/we al doe(n)? Deskundigheid vergroten? Nieuwe en veelbelovende initiatieven verkennen?..

Ik	School

Doelstellingen op niveau van de LEERKRACHTEN

DOEL 7

OUDERS ACTIEF BETREKKEN BIJ DE PROBLEEMANALYSE EN DE ONDERSTEUNING VAN DE LEERLING

In geval zich een voldoende ernstig probleem stelt, kiezen de leerkrachten er voor om de ouders te informeren en hen als gesprekspartners bij de probleemaanpak te betrekken. De ouders worden bij de analyse, de aanpak en de evaluatie betrokken als volwaardige partners.

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: De leerkrachten informeren de ouders als vanzelfsprekend en op een snelle en heldere manier wanneer er zich een voldoende ernstig probleem stelt (ook kansarme en allochtone ouders).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

vb. Voor elk leerling waarvoor de problematiek aanleiding geeft tot een dossier, worden van bij het begin de ouders betrokken.

Item 2: De leerkrachten kiezen er voor om de ouders actief te betrekken in het traject van de (leer)hulp:

- bij de analyse van het probleem ook de kijk, ervaringen en inzichten van de ouders meenemen;
- bij het opzetten van de ondersteuning van de leerling niet enkel de ouders grondig informeren maar hen ook waar mogelijk mee inschakelen;
- bij de opvolging van de afspraken en evaluatie van de initiatieven met de ouders ervaringen uitwisselen en nieuwe acties bespreken.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 3: De leerkrachten, en in het bijzonder de klassenleraren, blijven als 'eerste lijn' actief de rol van bemiddelaar en eerste aanspreekpunt voor ouders opnemen, zeker bij samenwerking met externe ondersteunende of hulpverlenende instanties (CLB, revalidatiecentrum, therapeuten, ...).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 4: Erover waken dat de schoolleiding en het schoolteam alles in het werk stellen om alle ouders te bereiken via:

- een gevarieerd aanbod van formele en informele contactmomenten waarbij bijzondere aandacht is voor het laagdrempelige karakter van deze initiatieven;
- heldere communicatie naar ouders over de houding die de school in deze wil aanhouden (afspraken en engagementen);
- het benutten van een divers aanbod van laagdrempelige communicatie- en overlegkanalen om ouders te bereiken. Ook initiatieven waarbij wordt samengewerkt met buurtorganisaties maken deel uit van de strategie.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 7

ACTIEF BETREKKEN VAN OUDERS

Scores

Dit waren de scores op de items:

	we beginnen er niet aan	nog te verkennen	willen we aan beginnen	doen we maar kan beter	doen we al ruimschoots
Snel en helder informeren					
Betrekken bij traject van leerhulp					
Eerste aanspreekpunt (eerste lijn)					
Laagdrempelige initiatieven					

Conclusies

1. Hoe ver sta ik met het actief betrekken van ouders bij de probleemanalyse en ondersteuning? [Vaststellingen]
 Hoe ver staat de school met het actief betrekken van ouders bij de probleemanalyse en ondersteuning? [Vaststellingen]
 Hoe tevreden kan ik zijn? Wat is het meest gerealiseerd? Welke punten zijn nog weinig uitgebouwd?...

Ik	School

2. Wat wil ik met betrekking tot het actief betrekken van ouders ondernemen? [Werkpunten]
 Welke actie(s) moet(en) op schoolniveau ondernomen worden om ouders meer actief te betrekken? [Werkpunten]
 Verbeteren van wat ik/we al doe(n)? Deskundigheid vergroten? Nieuwe en veelbelovende initiatieven verkennen?...

Ik	School

DOEL 8

BETREKKEN VAN HET HELE SCHOOLTEAM BIJ DE PERMANENTE CYCLUS VAN DOELBEPALING, PLANNING EN BIJSTURING OP BASIS VAN EVALUATIEGEGEVENS

Een zorgbrede aanpak ontwikkelen is geen zaak van enkele deskundigen in het team of enkele enthousiaste leerkrachten; het is een opdracht waarbij iedereen betrokken is, die planmatig wordt aangepakt en die geïntegreerd is in de gewone schoolwerking. Expertise die in het team ontbreekt, wordt van buitenaf betrokken.

In het team is er een vlotte doorstroming van informatie, een wederzijdse ondersteuning en overdracht van expertise en regelmatig mogelijkheden tot participatie in het schoolbeleid. U maakt voldoende gebruik van de verschillende achtergronden, visies, ervaringen en vaardigheden in het eigen schoolteam bij de bepaling van het schoolbeleid.

Welke van de onderstaande acties en strategieën komen in uw school aan de orde?

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: het schoolbeleid omtrent socio-emotionele ontwikkeling is doordacht (er is een gemeenschappelijke visie), men weet wat men wil, men analyseert problemen en maakt werk van zorgpunten, men benut de aanwezige middelen op een doelmatige wijze, evalueert en stuurt bij ...

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 2: er is communicatie op teamniveau omtrent het thema 'Socio-emotionele ontwikkeling': vlotte doorstroming van informatie over de aanpak in de klassen (horizontaal en verticaal), wederzijdse ondersteuning en overdracht van expertise over mogelijke interventies, afstemming van initiatieven en schoolorganisatorische maatregelen met het oog op het vergroten van de kansen op slagen van leerlingen.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

vb. In de school worden de leerlingen goed opgevolgd, over de jaren heen. Daardoor kan telkens verder gebouwd worden op de inspanningen van de vorige leerkracht.

Item 3: er is mogelijkheid tot overleg en participatie van alle teamleden bij het uittekenen van het GOK-beleid op school. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van de verschillende visies, ervaringen, competenties en vaardigheden binnen het eigen schoolteam bij de invulling van het thema SEO.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 4: de school concretiseert de basisdoelen en - visie in werkdoelen, activiteiten en afspraken. De uitgeschreven visie op het thema SEO (of bij uitbreiding: de schoolspecifieke beleidsvisie op kansenverbreding) is meer dan een louter papieren document: door zijn concreetheid is het een hanteerbaar én toegankelijk werk- en groeidocument voor elk teamlid.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 5: de school laat zich inspireren door nieuwe uitdagingen die van buitenaf komen op een manier waardoor nieuwe acties en initiatieven geïntegreerd worden in de schoolvisie (met eventueel een wijziging van de eigen basisdoelen). Men reageert zeker niet impulsief waardoor men - na een tijd – verbrokkeling ervaart. (Men ziet door de bomen het bos niet meer).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 8

ACTIEF BETREKKEN VAN HET HELE SCHOOLTEAM

Uitgangspunt

Een zorgbrede aanpak ontwikkelen is geen zaak van enkele deskundigen in het team of enkele enthousiaste leerkrachten; het is een opdracht waarbij iedereen betrokken is, die planmatig wordt aangepakt en die geïntegreerd is in de gewone schoolwerking.

Scores

Dit waren de scores op de items:

	we beginnen er niet aan	nog te verkennen	willen we aan beginnen	doen we maar kan beter	doen we al ruimschoots
Uitwerken van doelgerichte en planmatige aanpak					
Communicatie en doorstroming in het team					
Overleg en participatie					
Concretisering van schoolspecifieke beleidsvisie					
Integratie van nieuwe uitdagingen					

Conclusies

1. Hoe ver staan we met het in team uitbouwen van een zorgbrede visie en aanpak? [Vaststellingen]
Nog een hele weg af te leggen? Al goed op weg? Vooral nog verfijnen?

Ik	School

2. Wat willen we m.b.t. tot het onderling afstemmen en planmatig aanpakken van onze inspanningen, nog bereiken? [Werkpunten]
Verbeteren van wat we al doen? Realiseren van meer onderlinge afstemming en gelijkgerichtheid?...

Ik	School

DOEL 9

ACTIEF ONDERSTEUNEN DOOR DE SCHOOLLEIDING

De schoolleiding zet duidelijke lijnen uit, stimuleert visieontwikkeling bij haar leerkrachten, ondersteunt hen bij het omzetten ervan naar de praktijk en schept de nodige condities daartoe.

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: de schoolleiding heeft een <u>goed menselijk contact</u> . Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ bereid zijn tot dialoog;	☐	☐	☐	☐	☐
■ oog hebben voor het welbevinden van de leerkrachten en voor de bekommernissen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ rekening houden met de sterke en minder sterke kanten van leerkrachten;	☐	☐	☐	☐	☐
■ waardering uitdrukken voor de inzet en initiatieven van leerkrachten;	☐	☐	☐	☐	☐
■ openstaan om individuele problemen van leerkrachten uit te klaren en aan te pakken (persoonlijk, in de klas, in het team, met ouders).	☐	☐	☐	☐	☐

Item 2: de schoolleiding zet <u>duidelijke lijnen</u> uit en stimuleert het verder ontwikkelen en concretiseren van de visie. Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ de leerkrachten informeren en van bij het begin betrekken bij de uitwerking van nieuwe initiatieven;	☐	☐	☐	☐	☐
■ de leerkrachten enthousiast maken en prikkelen om mee invulling te geven aan de eigen schoolvisie;	☐	☐	☐	☐	☐
■ hierbij inspireren en richting geven, ondermeer door lijnen uit te zetten en er discussie over op gang te brengen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ eerder gemaakte keuzes en afspraken bewaken en regelmatig verwijzen naar het afgelegde traject (de historiek);	☐	☐	☐	☐	☐
■ regelmatig duidelijk maken waarom iets goed of niet goed, passend of minder aangewezen is;	☐	☐	☐	☐	☐
■ op teamvergaderingen of in individuele gesprekken concrete ideeën over vernieuwing in onderwijs ter sprake brengen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ ondersteuning bieden bij het vertalen naar de eigen praktijk.	☐	☐	☐	☐	☐

Item 3: de schoolleiding schept de nodige <u>condities</u> om het proces van schoolontwikkeling op gang te brengen en te houden. Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ samenwerking en overleg mogelijk maken en stimuleren;	☐	☐	☐	☐	☐
■ hoge, positieve verwachtingen stellen aan de leerkrachten;	☐	☐	☐	☐	☐
■ gerichte druk uitoefenen, rekening houdend met de mogelijkheden en de verschillen binnen het team (ondermeer door mee te zoeken welke stappen kunnen gezet worden en ondersteuning te bieden bij de realisatie ervan).	☐	☐	☐	☐	☐

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 4: de schoolleiding kan het dagelijkse reilen en zeilen van de school goed <u>organiseren</u> . Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ op tijd knopen doorhakken;	☐	☐	☐	☐	☐
■ maken van duidelijke afspraken/opdrachten;	☐	☐	☐	☐	☐
■ iedereen informeren over belangrijke richtlijnen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ verantwoordelijkheden delen;	☐	☐	☐	☐	☐
■ conflicten die de gang van zaken verstoren, aanpakken.	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 9

ACTIEF ONDERSTEUNEN DOOR SCHOOLLEIDING

Scores

Dit waren de scores op de items:

	we beginnen er niet aan	nog te verkennen	willen we aan beginnen	doen we maar kan beter	doen we al ruimschoots
Goed menselijk contact					
Duidelijke lijnen					
Conditie scheppen					
Goede organisatie					

Conclusies

1. Hoe staat het met het actief ondersteuning bieden door de schoolleiding? [Vaststellingen]
Nog een hele weg af te leggen? Al goed op weg? Vooral nog verfijnen?

Ik	School

2. Wat willen we m.b.t. tot het actief ondersteunen van onze inspanningen door de schoolleiding, nog bereiken? [Werkpunten]

Ik	School

DOEL 10

SYSTEMATISCH EN REGELMATIG GEBRUIK MAKEN VAN INTERNE COMMUNICATIEKANALEN EN OVERLEGSTRUCTUREN

U creëert en gebruikt de nodige communicatie- en overlegkanalen om iedere leerkracht zo nauw mogelijk bij de invulling en uitwerking van het schoolbeleid te betrekken en om aanwezige en via nascholing verworven deskundigheid aan elkaar door te geven.

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: informatie in de school op een efficiënte manier doorspelen (via een prikbord, elektronisch leer- en communicatieplatform, mededelingenbord, verslagen, in vergaderingen of gesprekken,...).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 2: de vergaderingen en overlegmomenten (in kleine of grote groep) zo organiseren dat ze het werk in de klas en/of het functioneren van de school als geheel ondersteunen (frequent genoeg, nieuwe ontwikkelingen als inhoud, duidelijke doelen en agenda, gespreksleider, verslag...). Daarbij houdt de school rekening met de draagkracht van leerkrachten.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 3: effectief rekening houden met de mening van iedere leerkracht bij beslissingen die rechtstreeks of onrechtstreeks een impact hebben op de opdracht:

- het vormgeven van het pedagogische project;
- het opmaken van het nascholingsprogramma;
- de keuze van lesmethoden en leerboeken;
- het bepalen van de evaluatie(methoden);
- de besteding van de financiële middelen;
-

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 4: open communicatie tussen de teamleden bevorderen en doorbreken van typische patronen die belemmerend werken (sommige onderwerpen zijn taboe, bepaalde personen worden niet gehoord, conflicten worden uit de weg gegaan, er wordt veel commentaar achter de rug geleverd,...).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 5: regelmatig tijd maken voor informele contacten, bijv. voor en na de lestijden, tijdens een personeelsreisje of –etentje, ..., zodat men elkaar op een andere manier leert kennen.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 6: onder collega's regelmatig ervaringen uitwisselen, raad vragen, samen zoeken naar oplossingen voor problemen waarmee men geconfronteerd wordt, belangstelling stellen in datgene waarmee men in de klas bezig is, in hoe men bepaalde problemen aanpakt of nieuwe dingen uitprobeert.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 10

SYSTEMATISCH EN REGELMATIG GEBRUIK MAKEN VAN INTERNE COMMUNICATIEKANALEN EN OVERLEGSTRUCTUREN

Scores

Dit waren de scores op de items:

	we beginnen er niet aan	nog te verkennen	willen we aan beginnen	doen we maar kan beter	doen we al ruimschoots
Efficiënte doorstroom van informatie					
Overleg is effectief					
Rekening houden met ieders mening					
Open communicatie bevorderen					
Informeel momenten					
Ervaringen uitwisselen					

Conclusies

1. Hoe staat het met het benutten van de interne communicatiekanalen en overlegstructuren? [Vaststellingen]
Nog een hele weg af te leggen? Al goed op weg? Vooral nog verfijnen?

Ik	School

2. Wat willen we m.b.t. tot het benutten van de interne communicatiekanalen en overlegstructuren, nog bereiken? [Werkpunten]

Ik	School

Doelstellingen op niveau van de SCHOOL

DOEL 11

SAMENWERKEN MET EXTERNEN, INCLUSIEF OUDERS

U bouwt de nodige externe relaties uit (met CLB, begeleiders, hulpverleners, Schoolopbouwwerk, buurtwerking, jeugdwerking, bedrijven, ...) met het oog op het vergroten van de deskundigheid m.b.t. het thema SEO.
 U laat zich voldoende bevragen en ondersteunen door externe partners ter verhoging van de effectiviteit van onze werking.
 U bouwt een actieve relatie uit met de ouders waarbij informatie over het thema Socio-emotionele ontwikkeling en over het leren en de ontwikkeling van hun kinderen wordt uitgewisseld.

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: <u>ouders</u> worden actief betrokken bij de schoolwerking en het functioneren van hun kind(eren). Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ informeren over het schoolbeleid in het algemeen en (aspecten van) het gelijke onderwijskansenbeleid (GOK) in het bijzonder;	☐	☐	☐	☐	☐
■ bespreken van knelpunten en noden om gezamenlijk een scherpe analyse te kunnen maken;	☐	☐	☐	☐	☐
■ uitwisselen van ideeën en initiatieven; zoeken naar onderlinge afstemming en samenwerking;	☐	☐	☐	☐	☐
■ opvolging en evaluatie van initiatieven in onderling overleg.	☐	☐	☐	☐	☐

Item 2: de school legt en onderhoudt contacten met een <u>breed netwerk van externe partners</u> (schoolondersteunende en hulpverlenende instanties, lokale gemeenschap,...). Dit houdt in:	1	2	3	4	5
■ elkaar informeren over de specifieke werking en aanpak, ondermeer met het oog op kansenverbreding van kinderen en jongeren;	☐	☐	☐	☐	☐
■ uitwisselen van ervaringen: probleemanalyse en mogelijke initiatieven;	☐	☐	☐	☐	☐
■ wederzijds bevragen en ondersteuning bieden zodat de effectiviteit van de werking vergroot wordt;	☐	☐	☐	☐	☐
■ zoeken naar onderlinge afstemming en samenwerking zodat de deskundigheid met betrekking tot kansenverbreding vergroot wordt (ondermeer met het oog op het benutten van deskundigheid die in het team ontbreekt).	☐	☐	☐	☐	☐

Item 3: de school bouwt externe relaties uit met <u>andere scholen</u> (binnen of buiten de scholengemeenschap) en scholen voor Buitengewoon Onderwijs met het oog op het benutten van deskundigheid die in het team ontbreekt.	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 11

SAMENWERKEN MET EXTERNEN, INCL. OUDERS

Scores

Dit waren de scores op de items:

	we beginnen er niet aan	nog te verkennen	willen we aan beginnen	doen we maar kan beter	doen we al ruimschoots
Samenwerking met ouders					
Breed netwerk van externe partners					
Samenwerking met andere scholen					

Conclusies

1. Hoe staat het met het samenwerken met externen, inclusief ouders? [Vaststellingen]

Nog een hele weg af te leggen? Al goed op weg? Vooral nog verfijnen?

Ik	School

2. Wat willen we m.b.t. tot het samenwerken met externen, inclusief ouders, nog bereiken? [Werkpunten]

Ik	School

Doelstellingen op niveau van de SCHOOL

DOEL12

VOEREN VAN EEN PROFESSIONALISERINGSBELEID

U heeft duidelijk zicht op de deskundigheid die aanwezig is in het team en de mogelijke lacunes daarin. Bij het stimuleren van alle teamleden om zich voortdurend verder te bekwamen, houdt de schoolleiding rekening met de (school)noden.

- 1 doen we niet en we denken er niet aan daar werk van te maken
- 2 doen we niet, maar we nemen het in overweging
- 3 doen we nog niet, maar daar willen we aan werken
- 4 doen we al, maar kan beter; vraagt nog de nodige aandacht
- 5 doen we al goed; in hoge mate geïmplementeerd en in de aanpak geïntegreerd; vergt geen bijkomende inspanningen meer

Item 1: de school beschikt over een documentatie-centrum met up-to-date materiaal om in de klas te gebruiken en achtergrondinformatie die effectief ondersteuning biedt bij de opdracht als leerkracht (tijdschriften, actuele documentatie, informatie over nascholing, dvd- en videomateriaal, cd-rom...).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 2: de school voert een actief professionaliseringsbeleid:

- men heeft duidelijk zicht op de deskundigheid die in het team aanwezig is, maar ook op de competenties die men nodig heeft en waarover men niet beschikt in het team;
- bij het stimuleren van alle teamleden om zich voortdurend verder te bekwamen, houdt de schoolleiding rekening met de (school)noden én de behoeften die individuele leerkrachten ervaren;
- men overlegt grondig wie welke nascholing volgt, rekening houdend met waar men met de school wil aan werken.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 3: de school neemt maatregelen om nieuwe en beginnende leerkrachten op te vangen zodat ze snel wegwijs geraken in de school (opvoedingsproject, praktische zaken, rondleiding,...) en ze de eerste weken of maanden wat extra begeleid worden (peter/metersysteem, begeleiding door mentor, bijwonen van activiteiten/lessen, opvolgen van eerste lesvoorbereiding,...).

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Item 4: de school voorziet in opvolging, begeleiding en evaluatie van alle leerkrachten zodat het functioneren van elk van hen versterkt wordt:

- regelmatige opvolging en ondersteuning van leerkrachten via functionerings-, begeleidings- en evaluatiegesprekken met het oog op een betere realisatie van de visie op kansenverbreding en socio-emotionele ontwikkeling;
- de school leert op welke punten en hoe men de aanpak in de klas en in het team kan verbeteren.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

CONCLUSIES DOELSTELLING 12

VOEREN VAN EEN PROFESSIONALISERINGSBELEID

Scores

Dit waren de scores op de items:

	we beginnen er niet aan	nog te verkennen	willen we aan beginnen	doen we maar kan beter	doen we al ruimschoots
Beschikbaarheid documentatiecentrum					
Actief professionaliseringsbeleid					
Opvang en ondersteuning beginnende leerkrachten					
Opvolging, begeleiding en evaluatie					

Conclusies

1. Hoe staat het met het voeren van een professionaliseringsbeleid? [Vaststellingen]

Nog een hele weg af te leggen? Al goed op weg? Vooral nog verfijnen?

Ik	School

2. Wat willen we m.b.t. tot het voeren van een professionaliseringsbeleid, nog bereiken? [Werkpunten]

Ik	School